

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 11C/219/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2116218416
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 05. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Pribulová
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2017:2116218416.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava sudkyňou JUDr. Zuzanou Pribulovou v právnej veci sporu žalobcov: 1. J. W., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A. XXX, 2. V. W., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A. XXX, proti žalovanej: Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., IČO: 31 335 004, Bajkalská 30, 829 48 Bratislava, o určenie neplatnosti právnych úkonov a zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia, takto

rozhodol:

I. Žaloba sa **z a m i e t a**.

II. Žalovaná má voči žalobcom v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou zo dňa 02.08.2016, doručenu súdu dňa 16.08.2016, sa žalobcovia v 1. a 2. rade domáhali určenia, že Zmluva o úvere zo dňa 20.05.2013 uzavretá medzi žalobcami a žalovanou je neplatná, určenia, že Zmluva o zriadení záložného práva na nehnuteľný majetok a Mandátna zmluva zo dňa 20.05.2013 uzavretá medzi žalobcami a žalovanou je neplatná a tiež uloženia povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcom primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1.000,- eur, ako aj náhrady trov konania.

2. Uznesením č.k. 11C/219/2016-27 zo dňa 30.08.2016 tunajší súd vyhovel návrhu žalobcov a nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil žalovanej zdržať sa výkonu záložného práva zriadeného na základe Zmluvy o zriadení záložného práva na nehnuteľný majetok a Mandátnej zmluvy uzavretej medzi žalobcami v 1. a 2. rade ako záložcami a žalovanou ako záložným veriteľom dňa XX.XX.XXXX, k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v k.ú. A. zapísaným na LV č. XXX, vedeným Y. úradom C., katastrálnym odborom, ako parcely registra „,“ parc. Z. č. XXX/X o výmere XXX m², zastavané plochy a nádvorcia, parc. Z.. č. XXX/X o výmere XX m², zastavané plochy a nádvorcia, parc. E. č. XXX/X o výmere XXX m², záhrady, rodinný dom súp.č. XXX nachádzajúci sa na parc. E. č. XXX/X o výmere XXX m², zastavané plochy a nádvorcia, a hospodárska budova bez súpisného čísla nachádzajúca sa na parc. E. č. XXX/X o výmere XX m², zastavané plochy a nádvorcia, a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Uvedené uznesenie bolo potvrdené uznesením Krajského súdu v Trnave č.k. 23Co/440/2016-81 zo dňa 14.11.2016.

3. Žalobu odôvodnili žalobcovia tým, že dňa XX.XX.XXXX uzatvorili Zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXXXX vo výške XX.XXX,- eur. Zároveň im na podpis predložili aj Zmluvu o zriadení záložného práva na nehnuteľný majetok a Mandátnu zmluvu, ktorými bolo zriadené záložné právo na vyššie uvedené nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX, nachádzajúce sa v k.ú. A.. Úver žalobcovia poctivo splácali, potom však prišli vážne finančné ťažkosti, a to, že žalobkyňa v 1. rade prišla o zamestnanie a žalobcovi v 2. rade bol prehodnotený invalidný dôchodok ako jediný zdroj jeho príjmu. Týmito závažnými okolnosťami sa ich príjem znížil takmer o polovicu. Tieto okolnosti spôsobili, že mesačné splátky ku ktorým sa zaviazali,

nemohli splácať. Zdôrazňujú, že všetky neuhradené splátky mali v úmysle zaplatiť, no rôzne objektívne okolnosti im v tom zabránili. Nakoľko žalobkyňa v I. rade prišla v máji 2014 o zamestnanie, mala nárok len na poberanie dávky v nezamestnanosti, ktorá bola v priemere vo výške 200,- eur mesačne. Žalobca v 2. rade bol prehodnotený Sociálnou poisťovňou a jeho invalidný dôchodok mu bol znížený len na 218,70 eur mesačne s účinnosťou od februára 2014. O týchto závažných objektívnych skutočnostiach žalobcovia informovali obchodnú zástupkyňu a žiadali o odklad splátok. Ich príjmy celkovo klesli o 50 %, predtým v čase posudzovania mali spoločne príjem viac ako 800,- eur mesačne. Toto však nebola jediná okolnosť narastania ich dlhu. Žalobcovia podpísali Zmluvu o úvere, v ktorej sa zaviazali splácať prvý rok len v zmysle ustanovenia 5.2. splátku 253,01 eur a poistenie úveru 24,92 eur. Od júna 2014 sa im splátka upravila na výšku 408,76 eur spolu s poistením 24,92 eur, celkovo vo výške 433,68 eur mesačne. Súhra týchto všetkých okolností mala za následok, že žalobcovia mesačné splátky, ku ktorým sa zaviazali, nemohli riadne a včas splácať. Vždy sa snažili zaplatiť aspoň niečo, a preto neprestali splácať úplne. Aj napriek nezávideniahodnej situácii a nesmierne nízkemu príjmu, z ktorého žili obaja žalobcovia, mali žalobcovia stále seriózny záujem vzniknuté problémy riešiť, no zo strany banky nebolo vyvinuté žiadne úsilie, dokonca ani len ochota riešiť nie ich zavinením vzniknutú ťažkú situáciu. Namiesto ústretovosti a snahy banky pomôcť im preklenúť ich náročnú situáciu, sa žalobcovia dočkali akurát oznámenia o zosplatnení úveru zo dňa 12.03.2015, v ktorom ich banka vyzvala k zaplateniu sumy 63.518,29 eur, ktorú ak neuhradia do 30 dní, pristúpi banka k vymáhaniu niektorým zo spôsobov ustanovených platnými právnymi predpismi, teda uplatnením záložného práva na ich jediné obydlie. Následne im bolo zaslané Oznámenie o vykonaní dobrovoľnej dražby zo dňa 01.04.2015 a keď žalobca volal JUDr. T., povedala mu, že do 50 dní sa majú vystaňovať. Banka nebrala vôbec ohľad na zdravotný stav žalobcu v 2. rade, ktorý bol ako invalidný dôchodca s chronickou bolesťou po dopravnej nehode a zlým psychickým stavom (pri nehode ležal viac ako mesiac v kóme). Nič na tom nezmenia ani tvrdenia banky, že záložné právo vykonáva až teraz, keďže dôležité bolo práve neprimerané zosplatnenie úveru - banka nastavila zmluvné podmienky tak, že po zosplatnení úveru ju už platenie v splátkach nezaujímá a bežný spotrebiteľ je odkázaný na bezvýhodiskovú životnú situáciu, na ktorej konci je strata strechy nad hlavou. Banky majú povinnosť postupovať nielen v súlade so zákonom, bankovou obozretnosťou, ale voči obyčajným spotrebiteľom predovšetkým primerane a v súlade s odbornou starostlivosťou a dobrými mravmi, aby spotrebiteľov nevystavila neprimeranému výkonu záložného práva a záložné právo má byť výhradne iba „ultima ratio“ spôsobom uspokojenia pohľadávky. Banka nerešpektovala nič - žiadnu primeranosť vo svojom postupe a za každú cenu chce vykonať záložné právo, neponúkla žiadnu reštrukturalizáciu, odklad splátok, ani nič podobné, a to napriek tomu, že žalobcovia informovali o ich ťažkej situácii a žiadali primeraný postup. Práve naopak, snaha bánk je dokonca odkázať na požičanie si peňazí od nebankových subjektov, namiesto toho, aby sa snažili reštrukturalizovať úver. S výkonom záložného práva ešte banka nezačala, ale oznámenie právničky JUDr. T. je jednoznačné, že do 50 dní sa majú vystaňovať a začatím výkonu záložného práva je osvedčená a aj skutočná hrozba vo vzťahu k právam žalobcov na ich majetok a najmä na obydlie, ako uvádzajú bližšie. Žalobcovia namietajú, že nemôže ponímať súdnu ochranu taký výkon práva, ktorý je neprimeraný alebo sa prieči dobrým mravom. Ústavne konformný nemôže byť výkon práva, ktorý je neprimeraný a zasahuje do práva na obydlie. Nie je im jasné, prečo banka sa nesnažila uplatniť právo prostredníctvom exekúcie. To že sa dražby zneužívajú a obchádza sa primeranejšia exekúcia, potvrdzujú aj sudy. Do pozornosti súdu dávajú rozhodnutie Krajského súdu v Prešove 6Co/108/2011 zo dňa 22.11.2011. Žalobcovia boli a aj dodnes sú strašné vystresovaní. Ešte horšie je, že reálna hrozba dražby psychicky zle vplýva na zdravotný stav žalobcu v 2. rade, čím mu celkovo zhoršuje jeho už tak dosť nalomené zdravie, kedy akýkoľvek stres, neistota a obavy o strechu nad hlavou prispieva k radikálnemu zhoršeniu jeho stavu a vážne ohrozuje jeho zdravie. K tomu sa pridal aj nedostatok financií, neúspechy pri hľadaní práce žalobkyne v I. rade. Napriek tomu sa všemožne snažili dohodnúť na splátkach a stále každý mesiac pošlú aspoň 100 či 150 eur. Ďalej uviedli, že žalovaná im na podpis predložila zmluvu, ktorá obsahuje početné neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Žalovaná konala bez odbornej spôsobilosti a zanedbala povinnosti vyplývajúce z práva na ochranu spotrebiteľov. Žalobcovia majú ako spotrebiteľia naliehavý právny záujem na určení neplatnosti oboch vyššie uvedených zmlúv. Za konanie bez odbornej starostlivosti považujú žalobcovia aj spôsob posúdenia ich bonity, kde sa do pasív na výpočet započítavala nižšia splátka, ktorú ale platili len v prvom roku - následne prišlo k navýšeniu splátky na 433,68 eura. Nároky žalobcov sú odôvodnené aj s cieľom európskych smerníc na ochranu spotrebiteľa, ktorých zmyslom a cieľom je dosiahnuť stav aby nekalé obchodné podmienky nezaväzovali (najmä Smernica Rady 93/13/ EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Podľa žalobcov zmluvy uzatvorené so žalovanou obsahujú neprijateľné zmluvné podmienky, pričom uviedli konkrétne články zmluvy o úvere. Záverom uviedli, že v minulosti

Okresný súd Trnava už vydal predbežné opatrenie v minulom roku, avšak návrh vo veci samej nemohli podať z osobných dôvodov, preto opätovne podávajú tento návrh spolu so žalobou vo veci samej. Ako dôkazy žalobcovia predložili Zmluvu o úvere č. 2924354 8 01 zo dňa 15.05.2013, Zmluvu o zriadení záložného práva na nehnuteľný majetok a Mandátnu zmluvu zo dňa 20.05.2013.

4. V priebehu konania žalobcovia ďalej uviedli, že Zmluvu o úvere, Záložnú zmluvu a mandátnu zmluvu pokladajú za neplatnú nielen z dôvodu mnohých zmluvných podmienok, ktoré by neprešli kontrolou prostredníctvom generálnej klauzuly neprijateľnosti zmluvných podmienok v podobe ustanovenia § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Okrem tohto žalobkyňa zanedbala svoju povinnosť odborne posúdiť ich schopnosť splácať, čím seba, ale hlavne ich ako žalovaných, neúmerne zaťažila, čo ich dostalo na dno pri prvej príležitosti, akonáhle sa im znížil príjem. Žiadajú preto súd, aby podrobil konanie žalobkyne súdnej kontrole a zaviazal ich len k úhrade spravodlivej pohľadávky, ktorá žalobkyňi prináleží podľa platnej právnej úpravy. Zmluva o úvere neobsahuje aj podstatné náležitosti podľa zákona č. 129/2010 - § 9 ods. 2 písm. k) - výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia, čoho dôsledkom sa podľa § 11 ods. 1 písm. b) považuje takýto úver za bezpoplatkový a bezúročný. Zároveň poukazovali na § 11 ods. 2 a § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010. Ďalej uviedli, že žalobkyňa ich zaťažila v rovnakom období dvomi veľkými úvermi s vedomosťou, že žalovaný je poberateľom len invalidného dôchodku, ktorý každé tri roky prehodnocuje Sociálna poisťovňa, pričom nemá možnosť sa zamestnať. Podľa ich názoru si žalobkyňa dostatočne nepreverila a nezvážila všetky okolnosti a poskytla žalovaným úver vo výške 62.000,- eur a následne 20.000,- eur, čím nekonala s odbornou starostlivosťou, pretože ako klientov ich nepoznala a napriek tomu neúmerne zaťažila nad výšku ich aktív v podobe príjmov a majetku. Žiadajú, aby žalobkyňa presne stanovila, koľko už zaplatili, pretože to ani z jednej špecifikácie nevyplýva. Jej špecifikácie sú neprehľadné. Zároveň si uplatňuje výšku úroku z omeškania (5,05% a 5,09%) nad rámec uzavretej zmluvy (v zmluve je 5% p.a.). Stanovenie výšky pohľadávky považujú za najdôležitejšie, pretože majú pocit, že žalobkyňa pri uplatnení svojho práva vôbec nezohľadnila aj svoj podiel na vzniknutej situácii a neustále ich tlačí len do prijatia riešenia, ktoré je len pre ňu najviac vyhovujúce. Túto sú ochotní splatiť v splátkach momentálne vo výške 250,- eur. Banky majú povinnosť postupovať nielen v súlade so zákonom, bankovou obozretnosťou, ale voči obyčajným spotrebiteľom predovšetkým primerane a v súlade s odbornou starostlivosťou a dobrými mravmi. Aby spotrebiteľov nevystavili neprimeranému výkonu záložného práva a záložné právo má byť výhradne iba „ultima ratio“ spôsobom uspokojenia pohľadávky. Banka nerešpektovala nič - žiadnu primeranosť vo svojom postupe a za každú cenu chce vykonať záložné právo, neponúkla žiadnu reštrukturalizáciu, odklad splátok, ani nič podobné, a to napriek tomu, že žalobcovia informovali o ich ťažkej situácii a žiadali primeraný postup. Práve naopak, snaha bánk je dokonca odkázať na požičanie si peňazí od nebankových subjektov, namiesto toho, aby sa snažili reštrukturalizovať úver. Stres spotrebiteľky a zhoršujúci sa zdravotný stav jej manžela bol privedený permanentným stavom neistoty, obavami o výšku dlhu a jeho neustále narastanie. Žalobkyňa ako aj jej rodina trpela stavom neistoty, keď žalovaná uplatňovala voči nim jednotlivé nemorálne zmluvné podmienky a najväčší stres im bol spôsobený práve oznámením o výkone záložného práva, ktoré priviedlo žalobkyňu a jej rodinu do permanentného stresu o vlastnú strechu nad hlavou, ktorá je ich jedinou istotou. Zanedbanie odbornej starostlivosti žalovanej ako dôvod zapríčiňujúci stres spotrebiteľky je v poradí ďalším dôvodom, ktorý oprávňuje spotrebiteľku na poskytnutie primeraného finančného zadosťučinenia zo strany žalovanej vo výške 1.000,- eur.

5. Žalovaná sa k žalobe vyjadrila v podaní zo dňa 19.09.2016, kde uviedla, že popiera skutkové tvrdenia o posudzovaní bonity žalobcov pred poskytnutím úveru, o tom, že zmluva o úvere obsahuje neprijateľné podmienky spôsobujúce neplatnosť celej zmluvy o úvere a zmluvy o zriadení záložného práva a mandátnej zmluvy, o nemorálnosti vinkulácie poisťného plnenia za nehnuteľnosť, a o tom, že realizácia záložného práva spôsobuje zdravotné komplikácie. Tieto skutkové tvrdenia označila za účelové, ktoré nemajú oporu v predložených dôkazoch. Ďalej žalovaná uviedla, že Zmluva o úvere č. XXXXXXXX 8 XX zo dňa XX.XX.XXXX nie je spotrebiteľským úverom podľa ust. § 1 ods. 3 písm. c) zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, nakoľko ide o úver zabezpečený záložným právom k nehnuteľnosti. Vzhľadom k tomu žalovaná považuje tvrdenie o zanedbaní odbornej starostlivosti pri posúdení bonity žalobcov za irelevantné a nedôvodné. Žalovaná k okolnostiam uzavretia zmluvy upresňuje, že k uzavretiu zmluvy o úvere došlo na základe žiadosti o úver. Ako účel je uvedené vyplatenie zostatkov dlhov v Slovenskej sporiteľni, a.s. a v Poštovej banke, a.s., ako aj na modernizáciu a kúpu nehnuteľností. V čase uzavretia zmluvy mali žalobcovia existujúce záväzky voči bankám, pričom jeden

záväzok bol zabezpečený záložným právom k nehnuteľnosti. Bonita žalobcov bola posúdená na základe dovtedy vykonávaných splátok poskytnutých úverov v SLSP, a.s. a v PB, a.s.. Súčet splátok predstavoval sumu 533,416 eura. Žalovanej boli predložené zmluvy o úveroch z oboch bánk. Žalovaná uvádza, že pohľadávka z úveru poskytnutého SLSP, a.s. žalobcom vo výške 42.000 eur, bola už zabezpečená záložným právom k nehnuteľnosti, ktorá je predmetom dobrovoľnej dražby. V Zmluve o úvere zo dňa 20.05.2013 bola dohodnutá splátka pre I. rok vo výške 253,01 eura a pre nasledujúce roky splátka 408,76 eura. Splátka dohodnutá pre nasledujúce roky bola nižšia ako súčet splátok prefinancovaných úverov. Úvery žalobcov neboli v omeškaní so splácaním podľa údajov z úverového registra. Na základe ustanovení § 27 ods. 1 zák.č. 483/2001 Z.z. o bankách a § 1 ods. 1 zák.č. 310/1992 Z.z. o stavebnom sporení účelom, je banka povinná zabezpečiť návratnosť úverových zdrojov. Je to štandardný postup bánk resp. stavebných sporiteľní, že v prípade poskytnutia úverových prostriedkov na kúpu resp. prefinancovanie iných záväzkov týkajúcich sa nehnuteľnosti, sú pohľadávky zabezpečené záložným právom k nehnuteľnosti. Zmluvou o úvere bol poskytnutý úver vo výške 62.300 eur, teda nejde o neprimerane vysoké zabezpečenie pohľadávky zriadením záložného práva k nehnuteľnosti vzhľadom na výšku poskytnutého úveru. Taktiež je potrebné poukázať, že je štandardným postupom vinkulácia poistného plnenia v prospech záložného veriteľa pre prípad, že by došlo k poškodeniu resp. zničeniu založenej nehnuteľnosti, nakoľko by v tomto prípade došlo k zníženiu hodnoty zabezpečenia resp. zániku zabezpečenia pohľadávky. Dôkazom toho je aj zmluva o zriadení záložného práva uzavretá so SLSP, a.s., ktorá taktiež obsahuje ustanovenie o vinkulácii poistného plnenia. Ak by aj súd dospel k záveru, že niektoré zmluvné dojednania sú neprijateľnou zmluvnou podmienkou, toto konštatovanie by nespôsobilo neplatnosť zmluvy o úvere ako celku. Záložné právo vzniklo na základe záložnej zmluvy zo dňa 20.05.2013. Žalovaný postupoval od uzavretia zmluvy o úvere v súlade s platnými právnymi predpismi. Omeškanie so splácaním splátok je zákonným dôvodom na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti pohľadávky, k čomu došlo dňa 12.03.2015. Vyhlásenie bolo žalobcom riadne doručené. Odklad splátok nebol povolený vzhľadom na krátkosť doby medzi poskytnutím úveru a žiadosťou o odklad. Žalovaná realizuje záložné právo formou dobrovoľnej dražby podľa zák. č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách. Ako záložný veriteľ má právo podať návrh na dražbu na základe ust. § 7 ods. 1 tohto zákona, teda nepotrebuje osobitné splnomocnenie udelené záložcom. Žalovaná má za to, že výkon záložného práva je v súlade s platnou legislatívou. Žalovaná popiera tvrdenie žalobcov o výzve žalovanej na vystaňovanie zo založenej nehnuteľnosti v lehote 50 dní a žiada o tom predložiť dôkaz. Zmena ekonomických pomerov žalobcov nastala po uzavretí zmluvy o úvere, teda nejde o relevantné skutočnosti pre posúdenie neplatnosti zmluvy o úvere resp. platnosti záložnej zmluvy. K požadovaniu finančného zadostučinenia žalovaná udáva, že výkon záložného práva nie je možné hodnotiť ako zásah do vlastníckeho práva žalobcov bez právneho dôvodu a že by týmto bola spôsobená ujma, nakoľko žalovaná disponuje platne zriadeným záložným právom a postupuje v súlade s platnými právnymi predpismi. Základnou povinnosťou žalobcov bola povinnosť poskytnutý úver vrátiť za podmienok, spôsobom a v čase dohodnutom v zmluve o úvere. Žalobcovia si túto povinnosť nesplnili. Nesplnením uvedenej povinnosti založili právny dôvod na zásah do ich vlastníckeho práva spôsobom ustanoveným v ust. § 151j Obč.z.. Konaním podľa práva a na základe zákona nemôže dôjsť k neoprávnenému zásahu do práva na súkromie resp. osobnostných práv. Vzhľadom k týmto skutočnostiam je požadovanie finančného zadostučinenia účelové a nedôvodné. Záverom žalovaná žiadala, aby súd prvej inštancie žalobu zamietol ako nedôvodnú. Ako dôkazy žalovaná označila a predložila žiadosti o úver, Zmluvu o splátkovom úvere zo dňa XX.XX.XXXX, Zmluvu o úvere zo dňa XX.XX.XXXX, Zmluvu o úvere zo dňa 16.11.2012, D. o úvere zo dňa XX.XX.XXXX, Zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam a Mandátnu zmluvu zo dňa XX.XX.XXXX, Oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru zo dňa XX.XX.XXXX, fotokópie doručeníek, výpis z obchodného registra.

6. Súd vytýčil na prejednanie veci samej pojednávanie na 14.03.2017, na ktoré sa dostavili žalobcovia v 1. a 2. rade, ako aj žalovaná. Súd žalobcov pred otvorením pojednávania poučil o tom, že určenia právnej skutočnosti, t.j. platnosti alebo neplatnosti právneho úkonu, je možné sa v zmysle § 137 písm. d) CSP domáhať len vtedy, ak to vyplýva z osobitného predpisu. Súd zároveň žalobcov poučil o možnosti zvoliť si právneho zástupcu a v prípade, že nemajú dostatok finančných prostriedkov, o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci, pričom o tejto možnosti boli žalobcovia poučení aj v písomnom poučení, ktoré prevzali dňa 02.09.2016. Žalobcovia sa na pojednávaní zaviazali oznámiť súdu v lehote 10 dní, či udelili plnú moc právnomu zástupcovi alebo preukážať, že sa obrátili na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o udelenie advokáta. V lehote ani neskôr žalobcovia uvedené súdu nepreukázali ani neoznámili. Zároveň všetci prítomní zobrali na vedomie ďalší termín pojednávania dňa 09.05.2017 o 12.30 hod. a zaviazali sa dostaviť bez písomného predvolania.

7. Súd vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi predloženými stranami, keď dňa 09.05.2017 pojednával v neprítomnosti žalobcov v 1. a 2. rade a v neprítomnosti žalovanej, ktorí boli ústne predvolaní na predchádzajúcom pojednávaní, svoju neprítomnosť neospravedlnili, o odročenie pojednávania nežiadali, pričom zistil nasledovný skutkový stav:

8. Dňa XX.XX.XXXX bola medzi žalovanou ako veriteľom, žalobkyňou v 1. rade ako dlžníkom a žalobcom v 2. rade ako spoludlžníkom uzavretá Zmluva o úvere č. XXXXXXX 8 01. Predmetom zmluvy bolo poskytnutie medziúveru vo výške 62.300,00 eur, pričom po pridelení cieľovej sumy zmluvy o stavebnom sporení, na základe ktorej bol medziúver poskytnutý a súčasne pri dodržaní všetkých zmluvných podmienok ako aj všeobecných podmienok pre stavebné sporenie pre fyzické osoby sa medziúver zúčtuje bez osobitnej dohody s nasporenou sumou na účte stavebného sporenia, čím sa medziúver zmení na stavebný úver vo výške cca 37.324,84 eura. Výška mesačného vkladu na účet stavebného sporenia bola 88,43 eura, výška mesačnej splátky úrokov z medziúveru vrátane poplatku za prijatie do poistenia pre prvý rok bola 164,58 eura, výška mesačnej splátky úrokov z medziúveru vrátane poplatku za prijatie do poistenia pre 2. až 5. rok bola 320,33 eura. Účastníci zmluvy o úvere uzavreli dňa XX.XX.XXXX . Zmluvu o zriadení záložného práva na nehnuteľný majetok a Mandátnu zmluvu, kde žalobcovia v 1. a 2. rade vystupujú ako záložcovia a žalovaná ako záložný veriteľ. Z listu vlastníctva č. XXX pre k.ú. A. vyplýva, že žalobcovia v 1. a 2. rade sú bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností nachádzajúcich sa v k.ú. A., parcely registra „C“, parc. E. č. XXX/X o výmere XXX m², zastavané plochy a nádvorcia, parc. E. č. XXX/X o výmere XX m², zastavané plochy a nádvorcia, parc. E. č. XXX/X o výmere XXX m², záhrady, rodinný dom súp.č. XXX nachádzajúci sa na parc. E. č. XXX/X a hospodárska budova bez súpisného čísla nachádzajúca sa na parc. E. č. XXX/X. Ako ťarcha je na liste vlastníctva zapísané záložné právo k predmetným nehnuteľnostiam v prospech žalovanej.

9. Podľa § 137 písm. d) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

10. Podľa § 488 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), záväzkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie (požadávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok.

11. Podľa § 489 OZ, záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone.

12. Podľa § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „OBZ“), zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

13. Podľa § 52 ods. 1 až 4 OZ, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. (1) Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. (2) Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. (3) Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. (4)

14. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (ďalej len „ZoSÚ“) (v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy), spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

15. Podľa § 1 ods. 3 písm. c) ZoSÚ (v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy), spotrebiteľským úverom nie sú: c) úver zabezpečený záložným právom k nehnuteľnosti.

16. Podľa § 151a OZ, záložné právo slúži na zabezpečenie pohľadávky a jej príslušenstva tým, že záložného veriteľa oprávňuje uspokojiť sa alebo domáhať sa uspokojenia pohľadávky z predmetu záložného práva (ďalej len "záloh"), ak pohľadávka nie je riadne a včas splnená.

17. Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa (ďalej len „ZOS“) (v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy), proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, vrátane vydania bezdôvodného obohatenia, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len "kolektívne záujmy spotrebiteľov"). Osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, koho porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé prívodiť ujmu spotrebiteľovi.

18. Predovšetkým bolo potrebné v konaní vyriešiť otázku, či žaloba je vo všetkých výrokoch požadovaných v petite správnym prostriedkom ochrany práv žalobcov, resp. či z procesného hľadiska je žaloba vo všetkých jej výrokoch prípustná. Žalobcovia sa vo veci samej jednak domáhali určenia neplatnosti Zmluvy o úvere zo dňa 20.05.2013, ako aj Zmluvy o zriadení záložného práva na nehnuteľný majetok a Mandátnej zmluvy zo dňa 20.05.2013, uzavreté medzi žalobcami a žalovanou, ako aj uloženia povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcom primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1.000,- eur.

19. Výroky o určení neplatnosti zmlúv sú určovacími výrokmi, pričom s poukazom na novú procesnú úpravu od 01.07.2016 v Civilnom sporovom poriadku, ide v tejto časti o žalobu o určenie právnej skutočnosti (§ 137 písm. d) CSP), v tomto prípade neplatnosti právnych úkonov. S poukazom na citované znenie § 137 písm. d) CSP, možnosť žalobcov domáhať sa určenia právnej skutočnosti je za účinnosti Civilného sporového poriadku od 01.07.2016 daná iba vtedy, ak by to vyplývalo z osobitného predpisu (napr. určenie neplatnosti výpovede z nájmu bytu, určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru, určenie neplatnosti dražby, ...). Je tomu tak z dôvodu, že určenie existencie právnej skutočnosti odporuje vo svojej podstate zásade, že súd má určiť aktuálny právny stav, avšak pri určení právnej skutočnosti hovorí rozsudok o tom, čo bolo v minulosti, nie však o tom, čo je v prítomnosti. V prípade podanej žaloby zo žiadneho osobitného predpisu nevyplýva možnosť domáhania sa určenia neplatnosti zmluvy o úvere alebo záložnej, či mandátnej zmluvy. Žaloba pritom bola podaná dňa 16.08.2016, t.j. už za účinnosti Civilného nového procesného poriadku, a preto musí spĺňať požiadavky na ňu kladené práve týmto novým procesným poriadkom. Pokiaľ teda ide o určenie neplatnosti zmlúv, v tejto časti nemohla žaloba obstať z dôvodu jej procesnej neprípustnosti, a preto súd žalobu v časti určenia neplatnosti Zmluvy o úvere zo dňa XX.XX.XXXX a Zmluvy o zriadení záložného práva na nehnuteľný majetok a Mandátnej zmluvy zo dňa XX.XX.XXXX vo výroku I. rozsudku zamietol.

20. Na uvedenú skutočnosť procesnej neprípustnosti určovacej žaloby boli pritom žalobcovia upozornení pred otvorením pojednávania, z ktorého dôvodu si žalobcovia mienili zvoliť právneho zástupcu alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci, čo však napriek poskytnutej lehote neurobili. Na otázku súdu, čo mienili dosiahnuť podaním zo dňa 14.03.2017, žalobcovia uviedli, že sa chceli k veci iba vyjadriť, nechceli sa domáhať ničoho iného, domáhali sa naďalej toho, čo uviedli vo výroku rozsudku v žalobe.

21. Hoci žalobcovia v konaní vystupujú ako spotrebiteľia, a teda ide o konanie so slabšou stranou sporu, uvedené neznamená, že súd by bol oprávnený nahrádzať procesnú aktivitu žalobcov, pretože by išlo o neprípustné narušenie zásady rovnosti zbraní. Ak ani po poučení súdom o nemožnosti domáhať sa určenia neplatnosti daných zmlúv a po odkázaní ich na advokáta alebo Centrum právnej pomoci s poskytnutím primeranej lehoty žalobcovia nevyvinuli žiadnu procesnú aktivitu, nemohli byť v konaní úspešní.

22. Vzhľadom na procesnú neprípustnosť podanej žaloby v časti určovacích výrokoch, súd sa potom nezaoberal tým, či žalobcami označené zmluvné podmienky sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami, ani inak meritom veci, nakoľko žalobe by z vyššie uvedených dôvodov nebolo možné vyhovieť.

23. Pokiaľ ide o žiadosť žalobcov o vyplatenie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 1.000,- eur, ani v tejto časti nemohla byť žaloba úspešná, pretože žalobcovia neboli úspešní v uplatnení porušenia svojho práva ako spotrebiteľov v konaní (žaloba v časti určenia neplatnosti právnych úkonov bola zamietnutá), čím s poukazom na ustanovenie § 3 ods. 5 veta posledná ZOS neboli splnené základné predpoklady na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia od žalovanej.

24. Podľa § 251 CSP, trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

25. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

26. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

27. Podľa § 262 ods. 1 a 2 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. (1) O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. (2)

28. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd podľa ustanovenia § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP, keď žalovaná bola v konaní plne úspešná, čo v konečnom dôsledku znamená nárok žalovanej voči žalobcom v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne na náhradu účelne vynaložených trov celého konania v rozsahu 100% trov konania, o čom súd rozhodol vo výroku II. rozsudku. Žalobcami pritom neboli tvrdené, a súd nezistil, také výnimočné okolnosti, ktoré by súd mohol považovať za dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznal. Zároveň sa nepredpokladajú vysoké trovy konania žalovanej, nakoľko v konaní nebola právne zastúpená.

29. O výške náhrady trov konania žalovanej bude rozhodnuté v zmysle § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Trnava (§ 355 ods. 1 CSP, § 357 písm. m) CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania, a síce ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis, spisová značka konania (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.